

جمهوری اسلامی ایران
 قوه قضائیه
 سازمان بازرسی کل کشور

بولتن

شماره
 ۳

دو هفته نامه علمی - تحلیلی سازمان بازرسی

پیمایش رشوه دهندگان سال ۲۰۰۸

معاونت برنامه ریزی و مدیریت منابع
 مرکز پژوهش و برنامه ریزی
 معاونت پژوهشی
 اسفند ۱۳۸۷

بولتن پژوهش

شماره سوم

پیمایش رشوه دهندگان سال ۲۰۰۸

Bribe Payers Index 2008 این گزارش ترجمه ای است از

مترجمین: شعبان نجف پور و محمد جواد حق شناس

معرفی کتاب: یحیی کمالی

مدیر داخلی و ویراستار: حسین قلجی

معاونت برنامه‌ریزی و مدیریت منابع

مرکز پژوهش و برنامه‌ریزی

معاونت پژوهشی

تلفن: ۸۱۳۵۲۰۳۲

مطالب مندرج در این بولتن نشانگر دیدگاه نویسندگان آن بوده و لزوماً نمایانگر دیدگاه سازمان بازرسی کل کشور نمی‌باشد.

کلیه حقوق مربوط به سند حاضر متعلق به سازمان بازرسی کل کشور بوده و هرگونه انتشار مطالب آن بدون کسب اجازه از این سازمان، غیر مجاز می‌باشد.

فهرست مطالب

۱	پیشگفتار
۴	مقدمه
۶	چکیده روشناسی پیمایش
۷	شاخص رشوه دهندگان ۲۰۰۸
۱۱	تحلیل خوشه‌ای
۱۲	طبقه‌بندی منطقه‌ای رشوه دهندگان خارجی
۱۳	انواع رشوه
۱۷	کنوانسیون ضد رشوه سازمان همکاری و توسعه اقتصادی
۱۸	رشوه در بخشهای مختلف
۲۳	آیا دولتها اقدامات کافی جهت مهار فساد انجام می‌دهند؟
۲۴	فساد در سازمانها، وزارتخانه ها و سایر نهادهای دولتی
۲۵	جزئیات روش شناسی و پروتکل پیمایش

فهرست جداول

۷	جدول ۱: کشورهای مورد بررسی
۱۰	جدول ۲: شاخص رشوه دهندگان ۲۰۰۸
۱۶	جدول ۳: انواع رشوه خارجی
۱۸	جدول ۴: میزان آگاهی درباره کنوانسیون ضد رشوه
۲۱	جدول ۵: رشوه به مقامات دولتی در بخشهای مختلف
۲۲	جدول ۶: تصرف دولت توسط بخشهای مختلف
۲۴	جدول ۷: ارزیابی اقدامات دولت در مبارزه با فساد در کشور
۲۸	جدول ۸: ارزیابی میزان فساد در نهادهای کشورهای مختلف
۲۹	جدول ۹: عنوان شغلی پاسخ‌دهنده
۲۹	جدول ۱۰: نوع شرکت
۲۹	جدول ۱۱: اندازه شرکت
۳۰	جدول ۱۲: رشوه به مأموران دولتی در بخشهای صنعتی
۳۰	جدول ۱۳: تصرف دولت در بخشهای صنعتی
۳۱	جدول ۱۴: نوع رشوه بر اساس رتبه بندی کشورها
۳۲	جدول ۱۵: تلاش دولت‌ها برای مبارزه با فساد
۳۳	جدول ۱۶: تلقی از شیوع فساد در بخشها و نهادهای مختلف

پیشگفتار

سازمان شفافیت بین‌الملل^۱ سازمان مستقل و غیردولتی جهانی است که در سال ۱۹۹۳ تأسیس شد و مقر آن در برلین آلمان قرار دارد. این سازمان اقدام به طرح شاخص‌های مختلف سنجش فساد، انتشار متون تحقیقاتی درباره فساد و گزارش‌هایی درباره اقدامات ضد فساد می‌کند و وظیفه خود را مبارزه با مظاهر فساد در سطح بین‌المللی و جلوگیری از صدمات این پدیده بر آحاد جامعه اعلام نموده است. ماموریت^۲ رسمی این سازمان ایجاد تغییر در راستای جهانی عاری از فساد اعلام شده است.^۳

این سازمان دارای ۹۰ شعبه محلی در کشورهای مختلف بوده که وظیفه آنها مبارزه با فساد و ایجاد همکاری میان دولتمردان، جامعه مدنی، تجار و رسانه‌های جمعی جهت ارتقاء شفافیت در انتخابات، اداره امور عمومی، سیاستگذاریها و مناقصه‌ها و مزایده‌ها می‌باشد. شعبه‌های مختلفی از این سازمان در کشورهای مختلف تشکیل شده و به انجام تبلیغات و مذاکره با دولتمردان جهت اجرای اقدامات ضد فساد مبادرت می‌ورزند. این سازمان به مهارت‌ها، ابزارها و تجارب خاص خود جهت اجرای عملیات مبارزه با فساد در سطوح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی مجهز گردیده و در حال حاضر با بیش از

1- Transparency International

2- Mission

3- <http://www.transparency.org>

دو دهه فعالیت نسبت به ایجاد تمرکز بر نقاط مهم و همچنین تنوع‌سازی روش‌های مبارزه با فساد اقدام نموده است.

سازمان مذکور، علاوه بر تهیه گزارش‌های جهانی^۱ که هر ساله منتشر می‌شود اقدام به تهیه گزارش‌های خاص از قبیل شاخص ادراک فساد، شاخص پرداخت رشوه و شاخص جهانی فساد می‌نماید.

شاخص ادراک فساد^۲ اولین بار در سال ۱۹۹۵ منتشر شد. این شاخص در سال ۲۰۰۸ به رتبه‌بندی ۱۸۰ کشور جهان بر اساس پیمایش افکار عمومی و نظرات نخبگان پرداخته و معتبرترین شاخص این سازمان محسوب می‌شود.

شاخص جهانی فساد^۳ پیمایشی است که نگرش‌های عمومی در مورد فساد را در چند کشور جهان ارزیابی می‌کند.

شاخص پرداخت رشوه^۴ اولین بار در سال ۱۹۹۹ منتشر شد و گزارش‌های بعدی آن به ترتیب در سالهای ۲۰۰۲، ۲۰۰۶ و ۲۰۰۸ منتشر شده است. گزارش اخیر، که ترجمه آن در بولتن حاضر ارائه شده به پیمایش درباره وضعیت دریافت و پرداخت رشوه در کشورهای مختلف جهان اختصاص دارد که بر اساس نظرسنجی از مدیران شرکتهای بزرگ و بین‌المللی انجام شده است. این گزارش به ارائه نمودارها و جداولی از وضعیت پرداخت رشوه در

4- Annual global reports

5- Corruption Perception Index(CPI)

1- Global Corruption Barometer (GCB)

2- Bribe Payer Index(BPI)

بخشهای مختلف کشورهای مزبور پرداخته و جایگاه آنها را در رتبه‌بندی
مشخص نموده است.

حسن صفرخانی

رئیس مرکز پژوهش و برنامه ریزی

پیمایش رشوه دهندگان در سال ۲۰۰۸^۱

مقدمه

رشوه داد و ستد پیچیده‌ای است که یک طرف آن کسی است که رشوه می‌دهد و از آن نفع می‌برد و طرف دیگر کسی است که آنرا قبول می‌کند. سازمان شفافیت بین‌الملل^۲ با ارائه تعریفی از فساد یعنی « سوء استفاده از قدرت در جهت منافع شخصی» محدودیتهای بسیاری را برای رشوه دهندگان و رشوه گیرندگان ایجاد نموده است. طی سالهای گذشته انتقادات بسیاری به این گروهها وارد شده و تلاش گردیده که این افراد به عموم معرفی شده، تحت تعقیب قرار گرفته و بدرستی تنبیه شوند.

همچنین رویه‌هایی که موجب بروز چنین رفتاری می‌شوند، می‌بایست اصلاحات و تغییرات کلی و همه جانبه‌ای را تجربه کنند، تا آنجا که در این سیستمها رشوه‌ای درخواست نگردد. باور و اعتقاد به مبارزه با رشوه دهندگان حیاتی و ضروری است. چرا که این افراد یعنی کسانی که از رشوه، پرداختهای غیر قانونی و دیگر اشکال تاثیر گذار بر شیوع رشوه، پشتیبانی و حمایت می‌نمایند، در حقیقت با این کار سوخت ماشین فساد را تأمین می‌کنند. از اینرو، سازمان شفافیت بین‌الملل یکی از مأموریتهای خود را در ۱۵

^۱ - Bribe Payers Index (BPI) 2008

^۲ - Transparency International

سال گذشته، جلوگیری از فساد هم در سطح داخلی و هم در سطح بین‌المللی قرار داده است.

این گزارش، پیمایشی است درباره شاخص رشوه دهندگان سال ۲۰۰۸، که یکی از مأموریت‌های جدید این سازمان است. این گزارش برحسب مکانهای فساد آمیز و برحسب مشاغل فساد آمیز به طور مفصل، به شناسایی منابع فساد در بازارهای بین‌المللی، می‌پردازد. به طور کلی در این پیمایش، مدیران ارشد شرکتهای بزرگ (یعنی کسانی که از نقاط فساد آمیز و فسادهای موجود در کشور‌هایشان اطلاعات کاملی دارند) از سراسر دنیا انتخاب شدند و دیدگاه‌های آنان درباره وجود فساد و محرک‌های ایجاد فساد مورد بررسی قرار گرفت. سازمان شفافیت بین‌الملل بر اساس این گزارش، یک شاخص و دو رتبه بندی، ارائه نموده است:

الف) شاخص رشوه دهندگان سال ۲۰۰۸. رتبه بندی ۲۲ کشور، از کشورهای پیشرفته اقتصادی دنیا، بر اساس این احتمال کلی که شرکتهایشان در معاملات تجاری خارجی رشوه می‌دهند.

ب) دو رتبه بندی جدید از بخشهای مختلف صنعتی. یکی رتبه‌بندی بخشهای مختلف صنعتی بر اساس احتمال پرداخت رشوه، توسط شرکتهای فعال در آن حوزه ها به مأموران رسمی دولت و دیگری، رتبه‌بندی بخشهای مختلف بر اساس میزان نفوذ آنها در احزاب و در فعالیتهای سیاسی، برای

تأثیر گذاری نامشروع بر سیاستمداران، سیاستها، قوانین و مقررات دولت. از این پدیده با نام «تصرف دولت»^۱ تعبیر می‌شود.

یافته های حاصل از پیمایش رشوه دهندگان در سال ۲۰۰۸ نشان می‌دهد که بسیاری از کشورهای پیشرفته اقتصادی و بخشهای مهم صنعتی آنها، به نوعی با فساد بین‌المللی آلوده شده‌اند. به معنی دقیق کلمه سازمان شفافیت بین‌الملل از دولتها و بخشهای خصوصی می‌خواهد تا با تلاشهای هماهنگ و مستمر، سوء استفاده از قدرت را متوقف نمایند و تأثیر مخرب آن را بر زندگی بشر کاهش دهند.

۱- چکیده روش شناسی پیمایش

این پیمایش حاصل ۲۷۴۲ مصاحبه با مدیران ارشد ۲۶ کشور مختلف است که به درخواست سازمان شفافیت بین‌الملل و توسط مؤسسه گالوپ انجام پذیرفته است. کشورهای مورد مطالعه بر اساس میزان سرمایه گذاری مستقیم خارجی^۲، میزان واردات و بر اساس نقش‌شان در تجارت منطقه‌ای انتخاب شده‌اند. درباره هر یک از موضوعات مذکور حداقل از ۱۰۰ مدیر ارشد مصاحبه به عمل آمد و در نمونه‌های بدست آمده در هر کشور، متغیرهای زیر مورد توجه قرار گرفته است؛

^۱ - State Capture

^۲ - Foreign Direct Investment

اندازه سازمانها: سازمانهای بزرگ، متوسط و کوچک
 بخش و مکان سازمانها: مربوط به کدامیک از بخشهای تولیدی و صنعتی
 است. علاوه بر آن به دلیل ماهیت چند بعدی پدیده مورد تحلیل در این
 پیمایش، از چندین شرکت بزرگ، نمونه برداری شده است. ۲۶ کشور مورد
 بررسی عبارتند از:

جدول ۱: کشورهای مورد بررسی

آفریقا و خاورمیانه	مصر، غنا، مراکش، نیجریه، سنگال، آفریقای جنوبی
آسیای جنوب شرقی	هند، اندونزی، ژاپن، مالزی، پاکستان، فیلیپین، سنگاپور، کره جنوبی
اروپای مرکزی و شرقی	چک، مجارستان، لهستان، روسیه
آمریکای لاتین	آرژانتین، برزیل، شیلی، مکزیک
اروپای غربی و آمریکای شمالی	فرانسه، آلمان، آمریکا، انگلستان

۲- شاخص رشوه دهندگان در سال ۲۰۰۸

برای سنجش سطح رشوه در عرصه بین‌المللی از مدیران ارشد شرکتهای بزرگ بین‌المللی، پرسیده شد که «به هنگام انجام معاملات تجاری، شرکتهای خارجی طرف معامله آنها، چه نوع رشوهای را به آنها پیشنهاد می‌دهند و به چه میزان؟». این مدیران به طور خلاصه برداشتهای خود را از

منابع رشوه دهندگان خارجی بیان نمودند که دیدگاههای ارائه شده از سوی آنها مبنای شاخص رشوه دهندگان در سال ۲۰۰۸ را تشکیل می دهد.

بر این اساس، شاخص رشوه دهندگان سال ۲۰۰۸، ۲۲ کشور مزبور را رتبه بندی می کند. کشورهای مورد بررسی از کشورهایی هستند که دارای اقتصادهای برتر دنیا می باشند. علاوه بر آنها استرالیا، برزیل، هند و آفریقای جنوبی نیز به خاطر نقش شان به عنوان قدرتهای تجاری منطقه ای مورد بررسی قرار گرفته اند.

به بیان روشنتر شاخص رشوه دهندگان سال ۲۰۰۸ بر اساس دو سؤال از مدیران ارشد محاسبه گردید. در ابتدا از آنها خواسته شد که مشخص نمایند، با کدامیک از کشورها ارتباط تجاری دارند و در مرحله بعد از آنها پرسیده شد که شرکتهای متعلق به این کشورها به هنگام انجام معاملات تجاری چه نوع رشوه ای و به چه میزانی پیشنهاد می کنند. در ادامه به پاسخهای پرسش شوندگان امتیازاتی تعلق گرفت و در نهایت کشورها بر اساس امتیازات بدست آمده، رتبه بندی شدند.

جدول (۲) نشان دهنده نتایج اطلاعات آماری حاصل از پیمایش مزبور است. این نتایج بازگو کننده میزان موافقت بین پاسخ دهندگان درباره عملکرد مؤثر هر کشور، دقت و صحت نتایج است. امتیازات از صفر تا ۱۰ درجه بندی شدند که این امتیازات بیانگر میزان پرداخت رشوه توسط شرکتهای این

کشورها به هنگام انجام معاملات تجاری در خارج است. بالاترین امتیاز، نشان دهنده کمترین میزان پرداخت رشوه است.

بر اساس پژوهش به عمل آمده، سازمانها و شرکتهای متعلق به کشورهای بلژیک و کانادا به هنگام انجام معاملات تجاری خارجی، کمترین پرداخت رشوه را دارند. بعد از این کشورها، کشورهای هلند و سوئیس قرار می‌گیرند و در انتها پاسخ دهندگان، بیان کرده‌اند که شرکتهای روسی بیشترین حد پرداخت رشوه را دارا می‌باشند. نتیجه‌ای که می‌توان دریافت اینک، هیچ کشوری به امتیاز ۹ یا ۱۰ دست نیافت و این بدان معنی است که تمامی کشورها، به‌نوعی درگیر در فساد خارجی هستند.

جدول ۲: شاخص رشوه دهندگان ۲۰۰۸

رتبه	کشور	امتیاز	انحراف معیار	سطح اطمینان	
				حد پایین	حد بالا
۱	بلژیک	۸,۸	۲	۸,۵	۹,۰
۱	کانادا	۸,۸	۱,۸۰	۸,۵	۹,۰
۳	هلند	۸,۷	۱,۹۸	۸,۴	۸,۹
۳	سوئیس	۸,۷	۱,۹۸	۸,۴	۸,۹
۵	آلمان	۸,۶	۲,۱۴	۸,۴	۸,۸
۵	ژاپن	۸,۶	۲,۱۱	۸,۳	۸,۸
۵	انگلستان	۸,۶	۲,۱۰	۸,۴	۸,۷
۸	استرالیا	۸,۵	۲,۲۳	۸,۲	۸,۷
۹	فرانسه	۸,۱	۲,۴۸	۷,۹	۸,۳
۹	سنگاپور	۸,۱	۲,۶۰	۷,۸	۸,۴
۹	آمریکا	۸,۱	۲,۴۳	۷,۹	۸,۳
۱۲	اسپانیا	۷,۹	۲,۴۹	۷,۶	۸,۱
۱۳	هنگ کنگ	۷,۶	۲,۶۷	۷,۳	۷,۹
۱۴	آفریقای جنوبی	۷,۵	۲,۷۸	۷,۱	۸,۰
۱۴	کره جنوبی	۷,۵	۲,۷۹	۷,۱	۷,۸
۱۴	تایوان	۷,۵	۲,۷۶	۷,۱	۷,۸
۱۷	برزیل	۷,۴	۲,۷۸	۷	۷,۷
۱۷	ایتالیا	۷,۴	۲,۸۹	۷,۱	۷,۷
۱۹	هند	۶,۸	۳,۳۱	۶,۴	۷,۳
۲۰	مکزیک	۶,۶	۲,۹۷	۶,۱	۷,۲
۲۱	چین	۶,۵	۳,۳۵	۶,۲	۶,۸
۲۲	روسیه	۵,۹	۳,۶۶	۵,۲	۶,۶

۳- تحلیل خوشه ای

در گزارش شاخص رشوه‌دهندگان سال ۲۰۰۸ همانند گزارش‌های قبلی، از روش تحلیل خوشه‌ای برای بدست آوردن درک و بینشی عمیقتر و بهتر استفاده شده است. تحلیل خوشه‌ای، کشورها را بر این اساس طبقه‌بندی می‌کند که شرکت‌هایشان به هنگام انجام معاملات تجاری خارجی، دارای تمایلات مشابه و یکسانی در پرداخت رشوه هستند. این تحلیل، چهار طبقه‌بندی از کشورها ارائه نموده است. خوشه ۱ متشکل از کشورهایی است که شرکت‌هایشان دارای کمترین میزان پرداخت رشوه هستند و خوشه چهار وضعیتی کاملاً برعکس داشته و شامل شرکت‌هایی است که دارای بیشترین میزان پرداخت رشوه هستند.

خوشه اول: استرالیا، بلژیک، کانادا، آلمان، ژاپن، هلند، سوئیس و انگلستان

خوشه دوم: فرانسه، سنگاپور، اسپانیا و آمریکا

خوشه سوم: برزیل، هنگ کنگ، ایتالیا، آفریقای جنوبی، کره جنوبی و تایوان

خوشه چهارم: چین، هند، مکزیک، روسیه

ذکر این نکته حائز اهمیت است که، اگرچه خوشه نخست بیان‌کننده سالمترین

کشورها در میان ۲۲ کشور است، اما شاخص رشوه‌دهندگان سال ۲۰۰۸ نشان

می دهد که شرکتهای همه کشورها به نوعی در پرداخت رشوه درگیر هستند و این امر یعنی اینکه، تمامی کشورها می بایست قوانین ضد فساد خود را ارتقاء و توسعه دهند.

۴- طبقه بندی منطقه ای رشوه دهندگان خارجی

در این پیمایش، کشورهای جهان به چهار گروه منطقه ای تقسیم شدند و از مدیران شرکتهای بین المللی این مناطق خواسته شد تا دیدگاههای خود را درباره پرداخت رشوه از سوی شرکتهای خارجی فعال در این مناطق بیان نمایند. این چهار منطقه عبارتند از:

- **آفریقا و خاورمیانه.** پاسخ دهندگان این منطقه (شامل کشورهای مصر، غنا، مراکش، نیجریه، سنگال و آفریقای جنوبی) بیان نمودند که از شرکتهای فعال در این قاره، شرکتهای هلندی و ژاپن کمتر از بقیه کشورها رشوه می دهند ولی شرکتهای هندی بیشترین رشوه را پرداخت می کنند. همچنین بیان نمودند، هنگامی که شرکتهای متعلق به آفریقای جنوبی در این ناحیه تجارت می کنند، رشوه پرداخت می نمایند.

- **آسیای جنوب شرقی.** بر اساس اطلاعات موثق بدست آمده از مدیران کشورهای این منطقه (شامل هند، ژاپن، مالزی، پاکستان، فیلیپین، سنگاپور

و کره جنوبی)، شرکتهای آلمانی و کانادایی کمترین میزان پرداخت رشوه را دارند ولی شرکتهای چینی کاملاً در موقعیتی برعکس قرار می‌گیرند.

- **اروپا و آمریکا.** به نظر پاسخ دهندگان این کشورها (شامل جمهوری چک، فرانسه، آلمان، مجارستان، لهستان، روسیه، آمریکا و انگلیس)، سوئیس و بلژیک کمترین میزان پرداخت رشوه را دارند درحالیکه شرکتهای چینی و ایتالیایی در انتهای این رتبه بندی قرار می‌گیرند.

- **آمریکای لاتین.** در نظر مدیران ارشد آمریکای لاتین (شامل کشورهای آرژانتین، برزیل، شیلی و مکزیک)، شرکتهای چینی بیشترین میزان پرداخت رشوه و شرکتهای آلمانی کمترین میزان آنرا دارا هستند.

۵- انواع رشوه

پیمایش رشوه دهندگان به ما این امکان را می‌دهد تا دیدگاههای مدیران را نسبت به پرداخت انواع مختلف رشوه توسط شرکتهای بزرگ کشورهای برتر اقتصادی، ارزیابی نماییم. انواع مختلف رشوه عبارتند از:

- رشوه به سیاستمداران عالی رتبه یا احزاب سیاسی
- رشوه به بوروکراتهای سطح پایین برای تسریع انجام امور
- استفاده از روابط شخصی یا فامیلی برای بدست آوردن امتیازات و قرار

دادهای دولتی

برای ارزیابی میزان رواج هریک از این سه نوع رشوه، از مدیران ارشد خواسته شد که بگویند هر کدام از شرکتها چه نوع رشوه ای را پرداخت می-کنند. پاسخ دهندگان بیان کردند که شرکتهای کشورهای چین، هند، مکزیک و روسیه اغلب به طور یکسانی در پرداخت این سه نوع رشوه دخالت دارند. به عنوان مثال:

- نزدیک به نیمی از پاسخ دهندگان گزارش داده‌اند که شرکتهای روسی اغلب به سیاستمداران عالی رتبه و احزاب سیاسی رشوه می‌دهند و از روابط فامیلی یا شخصی نیز برای کسب امتیازات و قراردادهای دولتی، استفاده می‌کنند.

- همچنین پاسخ دهندگان بیان کردند که شرکتهای مکزیکه تمایل بیشتری به استفاده از روابط فامیلی و شخصی برای کسب امتیازات و قراردادهای دولتی دارند و ۳۲٪ از آنها گزارش داده‌اند که این شرکتها به مقامات سیاسی بلند پایه و احزاب سیاسی رشوه می‌دهند.

- ۳۰٪ پاسخ دهندگان بیان کردند که شرکتهای هندی تمایل دارند که به مقامات اداری و اجرایی، جهت تسریع امور رشوه دهند.

- ۱۶٪ از پاسخ دهندگان، شرکتهای بلژیکی را شرکتهایی می‌دانند که اغلب یا همیشه از روابط فامیلی یا شخصی برای کسب امتیازات و قراردادهای دولتی استفاده می‌کنند.

- ۱۰٪ گزارش داده‌اند که شرکتهای کانادایی از روابط فامیلی یا شخصی برای انجام معاملات تجاری خارجی استفاده می‌کنند.

- ۷٪ از پاسخ‌دهندگان بیان کردند که شرکتهای اصلی هلند برای انجام سریعتر کارهای تجاریشان به مأموران اداری و اجرایی رشوه می‌دهند.

- به هنگامی که از پاسخ‌دهندگان درباره رفتار شرکتهای سوئیسی پرسیده شده، ۵٪ آنها بیان کردند که این شرکتها به سیاستمداران عالی رتبه یا احزاب سیاسی رشوه می‌دهند و یا اینکه از روابط شخصی یا فامیلی برای کسب امتیازات دولتی استفاده می‌کنند.

جدول ۳: انواع رشوه خارجی

کشور	رشوه به مقامات عالی رتبه و احزاب سیاسی	رشوه به مقامات دولتی سطح پائین جهت تسریع امور	استفاده از روابط فامیلی یا شخصی در قراردادهای دولتی
نمونه کل	٪۱۳	٪۱۳	٪۱۵
استرالیا	٪۷	٪۵	٪۹
بلژیک	٪۳	٪۷	٪۱۶
برزیل	٪۱۷	٪۲۱	٪۱۸
کانادا	٪۴	٪۷	٪۱۰
چین	٪۲۴	٪۲۸	٪۲۶
فرانسه	٪۱۲	٪۱۱	٪۱۴
آلمان	٪۷	٪۸	٪۹
هنگ کنگ	٪۱۵	٪۱۱	٪۱۳
هند	٪۲۵	٪۳۰	٪۲۵
ایتالیا	٪۲۲	٪۲۰	٪۲۰
ژاپن	٪۸	٪۴	٪۱۰
مکزیک	٪۳۲	٪۳۲	٪۳۸
هلند	٪۴	٪۷	٪۵
روسیه	٪۵۱	٪۵۰	٪۴۳
سنگاپور	٪۱۰	٪۱۱	٪۹
آفریقای جنوبی	٪۱۹	٪۱۶	٪۱۷
کره جنوبی	٪۱۴	٪۱۴	٪۱۶
اسپانیا	٪۱۱	٪۱۶	٪۱۹
سوئیس	۵	٪۲	٪۵
تایوان	٪۱۷	٪۱۴	٪۱۲
انگلستان	٪۵	٪۴	٪۷
آفریقا	٪۱۲	٪۸	٪۱۱

۶- کنوانسیون ضد رشوه سازمان همکاری اقتصادی و توسعه^۱

این کنوانسیون علیه رشوه دهندگان به مأموران دولتی در قراردادهای تجاری بین‌المللی است که ابزار قانونی بسیار مهمی، برای مبارزه علیه رشوه-دهندگان در معاهدات بین‌المللی می باشد. این کنوانسیون در سال ۱۹۹۹ به اجرا درآمد و در حال حاضر شامل ۳۷ عضو، از جمله شامل کشورهای عضو G8 می باشد.

هرچند این کنوانسیون منبع و مرجع مهمی برای مبارزه علیه رشوه دهندگان است، اما نکته قابل توجه این است که تقریباً سه چهارم مدیران ارشد شرکت کننده در شاخص رشوه‌دهندگان سال ۲۰۰۸ بیان نمودند که هیچ گونه آشنایی با این کنوانسیون ندارند، بیشتر این مدیران از کشورهای اروپایی غربی و ایالات متحده آمریکا بودند.

همچنین این نکته حائز اهمیت است که مدیران ارشد کشورهای پر درآمد در مقایسه با مدیران ارشد کشورهای با درآمد پایین‌تر، آگاهی کمتری از این کنوانسیون داشتند که نسبت آن ۷۹٪ در مقابل ۶۸٪ است. علاوه بر این، پاسخ‌دهندگان شرکتهای خارجی در مقایسه با شرکتهای داخلی آگاهی کمتری از این کنوانسیون داشتند که نسبت آنها تقریباً ۶۷٪ در مقابل ۷۷٪ بوده است.

^۱ -Organization For Economic Cooperation and Development(OECD)

جدول ۴: میزان آگاهی درباره کنوانسیون مبارزه با رشوه

خیلی زیاد	زیاد	متوسط	تاحدودی	اصلا	
٪۳	٪۶	٪۷	٪۱۵	٪۶۸	آفریقا و خاورمیانه
٪۰	٪۲	٪۸	٪۱۶	٪۷۴	آسیای جنوب شرقی
٪۰	٪۰	٪۵	٪۱۶	٪۷۹	اروپای مرکزی و شرقی
٪۱	٪۵	٪۸	٪۱۲	٪۷۳	آمریکای لاتین
٪۱	٪۱	٪۳	٪۱۰	٪۸۵	اروپای غربی و ایالات متحده

۷- رشوه در بخش‌های مختلف

سازمان شفافیت بین الملل به منظور ارائه تصویری کامل‌تر از نحوه تاثیر فساد بر بخش خصوصی پیمایش رشوه‌دهندگان سال ۲۰۰۸ را انجام داده و دو نوع رتبه‌بندی جدید از بخشهای مختلف صنعتی ارائه نموده است. در رتبه‌بندی نخست بخشهای صنعتی بر اساس این موضوع تقسیم‌بندی شدند که شرکتهای واقع در هریک از این بخش‌ها برای تاثیرگذاری نامشروع بر سیاستها، قوانین و مقررات دولتی چه میزان رشوه به احزاب سیاسی و سیاستمداران پرداخت می‌کنند؛ پدیده ای که اغلب از آن به عنوان "تصرف دولت" یاد می‌شود. در این رتبه بندی به رشوه خارجی توجه نمی‌شود بلکه دیدگاههای کلی در مورد فساد در آن بخش خاص ارزیابی می‌شود.

به منظور مهار بروز فساد، شناخت آسیب‌پذیریهای بخشهای مختلف در مقابل خطرات ناشی از آن ضروری است. شاخصهای بخشی، دو روش مهمی را که باعث شده صنایع به اقدامات فسادآلود روی آورند نشان می‌دهند. اولی رشوه به مقامات دولتی است که شکل ابتدایی معامله فسادزا است. در این

مورد شرکتهای فعال در بخشهای معین مانند مناقصه و مزایده/ساخت و سازهای دولتی، املاک و مستغلات، نفت و گاز، صنایع سنگین و معدن در معاملات تجاری خود بیش از سایر بخشها به مقامات دولتی رشوه پرداخت می‌کنند. سالم ترین بخشها در این ارزیابی [رشوه به مقامات دولتی] فناوری اطلاعات، شیلات، بانکداری و امور مالی هستند.

سازمان شفافیت بین‌الملل در دومین رتبه‌بندی بخشی، به ارزیابی این موضوع پرداخته که چگونه بخشهای مختلف با استفاده از ابزارهای مالی یا سایر ابزارها تاثیر نامشروعی بر فرایند سیاستی اعمال می‌کنند. از این اقدام تحت عنوان "تصرف دولت" یاد می‌شود. تعبیری که در گزارش بانک جهانی و بانک باسازی و توسعه اروپا راجع به پیمایش محیط تجاری و عملکرد بنگاهها ابداع شد. در آن گزارش تصرف دولت به صورت ذیل تعریف می‌شود: "تلاش شرکتها برای شکل دهی و تاثیرگذاری بر قواعد اساسی بازی (یعنی سیاستگذاری، قانونگذاری، و اجرای قواعد و دستورات) از طریق پرداخت‌های خصوصی به مقامات دولتی". این پرداختها ممکن است قانونی یا غیرقانونی باشند اما در هر صورت منجر به انحراف از چارچوب قانونی و فرآیند سیاستگذاری و تاثیر منفی بر اقتصاد و جامعه می‌شود.

تصرف دولت، اقدامات انجام شده در جهت ایمن کردن قراردادهای خاص یا فرصتهای برابر تجاری را تحت تاثیر قرار می‌دهد و سبب آن می‌شود که چارچوب واقعی حاکم بر یک بخش یا حتی اقتصاد، به جای منافع عمومی

توسط منافع خاصی هدایت شود. این عمل تصمیمات سیاسی را مبهم ساخته و پاسخگویی دولت را تضعیف می‌کند.

در پیمایش رشوه‌دهندگان سال ۲۰۰۸ که از مدیران ارشد بنگاهها صورت گرفته، مشخص گردید که بخشهای مناقصه و مزایده/ساخت و سازه‌های دولتی، نفت و گاز، معدن، و املاک و مستغلات بیشتر از سایر بخشها توان تصرف دولت را داشتند. تصرف دولت در بخش بانکداری و امور مالی نیز قابل توجه بوده است به این معنا که تاثیر قابل ملاحظه‌ای بر قواعد رقابت می‌گذارند. در انتهای دیگر طیف، بخشهای کشاورزی، شیلات و صنایع سبک کمتر از سایر بخشها امکان تصرف دولت را دارند.

در مجموع، ۱۹ بخش در پیمایش رشوه‌دهندگان سال ۲۰۰۸ ارزیابی شده‌اند. برای رتبه‌بندی دو مقوله رشوه در بخش دولتی و تصرف دولت، نظرات پاسخ دهندگان درباره حداکثر پنج بخشی که با آنها روابط تجاری داشته‌اند پرسیده شده است. این رتبه بندی بخشی، نیز همانند شاخص رشوه‌دهندگان سال ۲۰۰۸ نشان دهنده برداشت‌های مدیران ارشد است که هریک از آنها به طور میانگین سه بخش را ارزیابی نمودند.

جدول ۵: رشوه به مقامات دولتی در بخشهای مختلف

فاصله اطمینان ۹۵٪		انحراف معیار	امتیاز	بخش
حد پایین	حد بالا			
۵,۵	۴,۹	۳,۲۹	۵,۲	قراردادهای دولتی در بخش ساختمان
۶,۰	۵,۴	۳,۰۸	۵,۷	املاک و مستغلات
۶,۲	۵,۵	۳,۱۸	۵,۹	نفت و گاز
۶,۳	۵,۷	۲,۹۳	۶,۰	صنایع سنگین
۶,۵	۵,۴	۳,۱۳	۶,۰	معادن
۶,۵	۵,۹	۳,۱۶	۶,۲	مراقبت بهداشتی و دارویی
۶,۶	۶,۱	۳,۰۶	۶,۳	خدمات رفاهی
۷,۰	۵,۸	۳,۱۳	۶,۴	صنایع هوایی غیرنظامی
۶,۷	۶,۰	۳,۰۳	۶,۴	تولید و انتقال نیرو
۷,۱	۵,۸	۳,۱۹	۶,۵	جنگل بانی
۶,۸	۶,۴	۲,۷۴	۶,۶	ارتباطات و تجهیزات
۶,۷	۶,۴	۲,۹۱	۶,۶	حمل و نقل و مخازن
۷,۳	۶,۰	۳,۳۱	۶,۷	صنایع نظامی و دفاعی
۷,۰	۶,۴	۲,۸۵	۶,۷	هتلداری و رستورانها
۷,۲	۶,۶	۲,۹۱	۶,۹	کشاورزی
۷,۱	۶,۷	۲,۶۹	۶,۹	صنایع سبک
۷,۲	۶,۸	۲,۷۵	۷,۰	فناوری اطلاعات
۷,۳	۷,۰	۲,۷۷	۷,۱	بانکداری و امور مالیاتی
۷,۷	۶,۴	۳,۰۷	۷,۱	شیلات

جدول ۶: تصرف دولت توسط بخشهای مختلف

فاصله اطمینان ۹۵٪		انحراف معیار	امتیاز	بخش
حد بالا	حد پایین			
۵,۹	۵,۳	۳,۲۳	۵,۶	قراردادهای دولتی در بخش ساختمان
۶	۵,۳	۳,۱۵	۵,۷	نفت و گاز
۶,۵	۵,۲	۳,۳۵	۵,۸	معدن
۶,۲	۵,۶	۳,۱۰	۵,۹	املاک و مستغلات
۶,۵	۵,۸	۳,۰۱	۶,۱	صنایع سنگین
۶,۵	۵,۹	۳,۱۵	۶,۲	مراقبت بهداشتی و دارویی
۶,۹	۵,۷	۲,۹۲	۶,۳	صنایع هوایی غیر نظامی
۷,۱	۵,۸	۳,۲۱	۶,۴	صنایع نظامی و دفاعی
۶,۸	۶,۱	۳,۰۱	۶,۵	تولید و انتقال نیرو
۶,۷	۶,۳	۲,۸۷	۶,۵	ارتباطات و تجهیزات
۶,۸	۶,۳	۳,۰۷	۶,۵	خدمات رفاهی
۶,۸	۶,۵	۲,۹۵	۶,۶	بانکداری و امور مالیاتی
۷,۴	۶,۱	۳,۱۷	۶,۷	جنگل بانی
۶,۹	۶,۵	۲,۸۳	۶,۷	حمل و نقل و مخازن
۷,۳	۶,۷	۲,۷۵	۷	هتلداری و رستورانها
۷,۲	۶,۸	۲,۷۸	۷	فناوری اطلاعات
۷,۴	۶,۸	۲,۸۱	۷,۱	کشاورزی
۷,۷	۶,۵	۲,۸۷	۷,۱	شیلات
۷,۴	۷	۲,۷۵	۷,۲	صنایع سبک

۸- آیا دولتها اقدامات کافی جهت مهار فساد انجام می‌دهند؟

در ۲۶ کشوری که پیمایش رشوه‌دهندگان انجام شد، دو سوم مدیران ارشد تجاری معتقد بودند اقدامات دولتها در مبارزه علیه فساد ناکارآمد بوده است. نتیجه این پیمایش نشان می‌دهد که نمایندگان ارشد جامعه تجاری در بسیاری از کشورها، احساس می‌کنند دولتها به اندازه کافی به موضوع رشوه و فساد توجه نمی‌کنند.

هرچند که در مناطق مختلف نظرات متفاوت است اما تقریباً نیمی از تجار نظرسنجی شده در کشورهای آمریکای لاتین تلاشهای دولت برای مقابله با فساد را بسیار غیرموثر دانسته‌اند. از مدیران ارشد اروپای غربی و آمریکا در حدود ۳۰٪ تلاشهای دولت در مقابله با فساد را موثر تلقی کرده‌اند و از ۲۶ کشور نظرسنجی شده، تجار پاکستان، سنگال و آفریقای جنوبی بیشترین انتقاد را از دولت در این خصوص مطرح کرده‌اند.

در انتهای دیگر طیف سنگاپور، موردی منحصر به فرد است: تقریباً سه چهارم افراد نظرسنجی شده احساس می‌کردند اقدامات دولت در مبارزه با فساد بسیار موثر بوده است. مدیران ارشد فرانسه و اندونزی نیز در مقایسه با افراد سایر کشورهای نظرسنجی شده به طور کلی از این موضوع رضایت داشتند.

جدول ۷: ارزیابی اقدامات دولت در مبارزه با فساد

کاملاً غیر مؤثر	غیر مؤثر	هیچکدام	مؤثر	بسیار مؤثر	نمی دانیم
۳۹٪	۲۸٪	۸٪	۱۹٪	۴٪	۱٪
آفریقا و خاورمیانه					
۳۱٪	۳۱٪	۱۲٪	۱۶٪	۱۰٪	۰٪
آسیای جنوب شرقی					
۳۴٪	۳۳٪	۲۱٪	۷٪	۲٪	۲٪
اروپای مرکزی و شرقی					
۴۹٪	۳۲٪	۶٪	۱۱٪	۲٪	۰٪
آمریکای لاتین					
۱۸٪	۴۰٪	۷٪	۲۸٪	۴٪	۳٪
اروپای غربی و ایالات متحده					

۹- فساد در سازمانها، وزارتخانه ها و سایر نهادهای دولتی

این پیمایش نشان می‌دهد احزاب سیاسی، پارلمانها/ نهادهای قانونگذاری، پلیس و خدمات پروانه و ثبت فاسدترین مجموعه‌ها در کشورها بوده و مجموعه‌های مذهبی و نظامی کمترین میزان فساد را داشته‌اند.

پاسخ دهندگان در کشورهای با درآمد پایین در مقایسه با هم‌تایان خود در کشورهای غنی‌تر معتقد بودند بیشتر نهادها و سازمانهایشان تحت تاثیر فساد هستند. به عنوان نمونه نهادهایی همچون پارلمان/ نهاد قانونگذاری، آموزش، پلیس، خدمات پروانه و ثبت، امور زیربنایی، سازمان مالیات و گمرکات مجموعه‌های دولتی دارای بیشترین فساد در کشورهای در حال توسعه هستند.

تفاوت‌های قابل ملاحظه‌ای در نظرات مدیران راجع به فساد در نهادهای مختلف کشورها وجود دارد. از نظر پاسخ دهندگان در کشورهای آرژانتین، برزیل، جمهوری چک، شیلی، فرانسه، آلمان، مجارستان، ژاپن، انگلستان و آمریکا احزاب سیاسی فاسدترین نهادها تلقی شده‌اند. در حالی که از نظر پاسخ دهندگان در غنا، هند، مالزی، مکزیک، نیجریه، پاکستان و آفریقای جنوبی، پلیس فاسدترین نهاد عنوان شده است. از نظر پاسخ دهندگان روسی نهادهای پلیس و خدمات پروانه و ثبت، جایگاه نخست را در فساد دارند. در مصر خدمات پروانه و ثبت فاسدترین بخش تلقی شده در حالی که در فیلیپین بخش گمرکات و در سنگال، هر دو بخش بدترین امتیاز را کسب کرده‌اند. طبق نظر پاسخ دهندگان اندونزیایی و کره‌ای بیشترین فساد در پارلمان و نهاد قانونگذاری دیده می‌شود. مدیران اجرایی مصاحبه شده در سنگاپور، نهادهای مذهبی را فاسدترین نهاد تلقی کرده‌اند در حالی که پاسخ دهندگان مراکشی دستگاه قضایی را فاسدترین نهاد دیده‌اند.

۱۰- جزئیات روش شناسی پیمایش

پیمایش رشوه دهندگان ۲۰۰۸ پیمایشی از مدیران تجاری است که مجموعه وسیعی از سوالات راجع به ماهیت، گستره و تاثیر رشوه و فساد را دربردارد. در این پیمایش با ۲۷۴۲ پاسخ دهنده در ۲۶ کشور مصاحبه شده است. این پیمایش توسط سازمان شفافیت بین‌الملل طراحی و به درخواست این سازمان توسط موسسه بین‌المللی گالوپ انجام شد.

۱-۱۰- جامعه آماری

پیمایش رشوه دهندگان در ۲۶ کشور انجام شد: آرژانتین، برزیل، شیلی، جمهوری چک، مصر، فرانسه، آلمان، غنا، مجارستان، هند، اندونزی، ژاپن، مالزی، مکزیک، مراکش، نیجریه، پاکستان، فیلیپین، لهستان، روسیه، سنگال، سنگاپور، آفریقای جنوبی، کره جنوبی، انگلستان و ایالات متحده آمریکا.

این کشورها بر اساس میزان سرمایه گذاری مستقیم خارجی و واردات و اهمیت شان در تجارت بین‌المللی و منطقه‌ای انتخاب شدند. مجموع ورود سرمایه مستقیم خارجی و واردات کالاها از این ۲۶ کشور بالغ بر ۵۴ درصد جریان سرمایه جهانی است.

۲-۱۰- زمانبندی طرح

کار پیمایش بین ۵ آگوست و ۲۶ اکتبر ۲۰۰۸ انجام شد.

۳-۱۰- روش نمونه گیری

نمونه پیمایش در هر کشور مستقل از سایر کشورها بود. این نمونه، چندلایه و تصادفی بود. سطح‌بندی براساس اندازه شرکتها، بخش و موقعیت آنها انجام شد. یک نمونه از تعریف مفاهیم در قالب تعریف شرکت‌های بزرگ و خارجی به شرح ذیل است:

شرکت بزرگ: دارای ۱۰۰ کارمند یا بیشتر

شرکت خارجی: شرکتی که ۲۰ یا بیش از ۲۰ درصد سرمایه آن در اختیار یک فرد یا شرکت خارجی است.

۴-۱۰- واحد نمونه گیری

واحد نمونه‌گیری و اطلاعات، مدیران ارشد نهادهای تجاری بودند.

۵-۱۰- اندازه نمونه

اندازه کل نمونه شامل ۲۷۴۲ پاسخ دهنده بود و در هر کشور حداقل ۱۰۰ مصاحبه انجام شد. مصاحبه هایی که در آنها بیش از ۲۰ درصد سوالات پاسخ داده نشده بود پذیرفته نشد.

۶-۱۰- توزیع نمونه

توزیع نمونه بر اساس عنوان شغلی پاسخ دهنده، نوع شرکت و اندازه آن است.

۷-۱۰- روش پیمایش

در هر کشور مناسب ترین متدولوژی برای انجام پیمایش به کار گرفته شد: در ۱۵ کشور پیمایش به صورت چهره به چهره، در نه کشور به شکل تلفنی، در یک کشور به صورت آنلاین و در یک کشور نیز به شکل ترکیبی (تلفنی یا چهره به چهره بسته به ترجیح پاسخ دهنده) انجام شد.

۸-۱۰- کدگذاری داده ها، بررسی و تحلیل کیفی

کدگذاری داده ها و بررسی کیفیت توسط موسسه بین المللی گالوپ انجام شد. داده ها توسط خوانیتا ریانو از دپارتمان سیاستگذاری و تحقیقات دفتر شفافیت بین الملل مورد تحلیل قرار گرفته است.

جدول ۸: فکر می‌کنید نهادها یا سازمانهای ذیل تا چه حد متاثر از فساد هستند؟

اروپای غربی و آمریکا	آمریکای لاتین	اروپای مرکزی و شرقی	آسیای جنوب شرقی	آفریقا و خاورمیانه	نمونه کل	
۳,۵	۴,۲	۴	۳,۶	۳,۷	۳,۸	احزاب سیاسی
۳	۳,۸	۳,۵	۳,۴	۳,۵	۳,۴	پارلمان
۲,۹	۲,۸	۳,۳	۲,۸	۳	۲,۹	تجارت/ بخش خصوصی
۳,۱	۳	۳,۳	۲,۷	۳,۱	۳	رسانه ها
۲,۱	۲,۴	۳	۲,۶	۲,۵	۲,۵	ارتش
۲,۵	۲,۵	۲,۸	۲,۵	۲,۴	۲,۵	سازمانهای غیر دولتی
۲,۴	۲,۵	۲,۴	۲,۵	۲,۱	۲,۴	نهاد های مذهبی
۲,۲	۳	۲,۸	۲,۸	۳,۱	۲,۸	سیستم آموزشی
۲,۵	۳,۸	۳,۳	۲,۹	۳,۲	۳,۵	دستگاه قضایی
۲,۵	۳	۳,۶	۲,۷	۳	۲,۵	خدمات بهداشتی
۲,۴	۳,۹	۳,۵	۳,۵	۴	۳,۵	پلیس
۲,۷	۳,۵	۳,۶	۳,۳	۳,۷	۳,۴	خدمات پروانه و ثبت
۲,۴	۲,۸	۲,۴	۲,۷	۲,۷	۲,۶	خدمات رفاهی (تلفن, برق و..)
۲,۳	۲,۹	۲,۶	۳	۳,۱	۲,۸	سازمان مالیاتی
۲,۲	۳,۴	۲,۹	۳,۲	۳,۶	۳,۱	گمرکات

جدول ۹: عنوان شغلی پاسخ‌دهنده

درصد	عنوان شغلی پاسخ‌دهنده
٪۱۴	مدیر عامل
٪۱۵	مالک
٪۵	شریک
٪۱۶	سرپرست
٪۹	مدیر کل
٪۲۴	مدیر مالی/ادی حساب
٪۸	مشاور حقوقی
٪۱	مأمور حراست
٪۱	مجری امور شرکت
٪۱	سایر
٪۷	مجموع کل

جدول ۱۰: نوع شرکت

درصد	نوع شرکت
٪۲۰	خارجی (۲۰٪ درصد سرمایه خارجی است)
٪۸۰	داخلی
۲,۷۴۲	مجموع

جدول ۱۱: اندازه شرکت

درصد	اندازه شرکت
٪۵۳	کوچک (۵ تا ۴۹ کارمند)
٪۱۸	متوسط (۵۰ تا ۹۹ کارمند)
٪۲۹	بزرگ (۱۰۰ کارمند الی بیشتر)
۲,۷۴۲	مجموع

جدول ۱۲: رشوه به ماموران دولتی در بخشهای مختلف
جدول ۱۳: تصرف دولت در بخش های مختلف

بخش های مختلف – تصرف دولت	
تعداد مشاهدات	بخش ها
۳۲۴	کشاورزی
۹۲	صنایع دفاعی
۱۲۹۸	بانکداری و امور مالیاتی
۱۰۵	صنایع هوایی غیر نظامی
۸۹	شیلات
۹۳	جنگل بانی
۳۲۳	صنایع سنگین
۴۲۵	هتلداری و رستوران
۶۶۶	فناوری اطلاعات
۵۹۸	صنایع سبک
۱۱۲	صنایع معدنی
۲۹۶	نفت و گاز
۳۶۸	مراقبت بهداشتی و دارویی
۲۷۲	تولید و انتقال نیرو
۴۴۷	قراردادهای دولتی در بخش ساختمان
۳۹۳	املاک و مستغلات
۸۱۱	تجهیزات ارتباطاتی
۸۸۹	حمل و نقل
۵۹۹	خدمات رفاهی

بخش های مختلف – رشوه به مأموران دولتی	
تعداد مشاهدات	بخش ها
۳۴۸	کشاورزی
۹۹	صنایع دفاعی
۱۳۲۵	بانکداری و امور مالیاتی
۱۰۹	صنایع هوایی غیر نظامی
۹۲	شیلات
۹۹	جنگل بانی
۳۳۳	صنایع سنگین
۴۴۶	هتلداری و رستوران
۶۹۷	فناوری اطلاعات
۶۴۴	صنایع سبک
۱۱۷	صنایع معدنی
۳۰۵	نفت و گاز
۳۷۶	مراقبت بهداشتی و دارویی
۲۷۴	تولید و انتقال نیرو
۴۷۷	قراردادهای دولتی در بخش ساختمان
۴۰۲	املاک و مستغلات
۸۳۶	تجهیزات ارتباطاتی
۹۴۱	حمل و نقل
۶۳۹	خدمات رفاهی

جدول شماره ۱۴: نوع رشوه بر اساس رتبه کشور

درصد پاسخ دهندگان نشان می‌دهد رشوه به شرکتهای خارجی شایع است			
کشور	رشوه به سیاستمداران عالی رتبه و احزاب سیاسی	رشوه به مقامات دولتی سطح پائین جهت تسریع امور	استفاده از روابط فامیلی یا شخصی در قراردادهای دولتی
نمونه کل	٪۱۳	٪۱۳	٪۱۵
استرالیا	٪۷	٪۵	٪۹
بلژیک	٪۳	٪۷	٪۱۶
برزیل	٪۱۷	٪۲۱	٪۱۸
کانادا	٪۴	٪۷	٪۱۰
چین	٪۲۴	٪۲۸	٪۲۶
فرانسه	٪۱۲	٪۱۱	٪۱۴
آلمان	٪۷	٪۸	٪۹
هنگ کنگ	٪۱۵	٪۱۱	٪۱۳
هند	٪۲۵	٪۳۰	٪۲۵
ایتالیا	٪۲۲	٪۲۰	٪۲۰
ژاپن	٪۸	٪۴	٪۱۰
مکزیک	٪۳۲	٪۳۲	٪۳۸
هلند	٪۴	٪۷	٪۵
روسیه	٪۵۱	٪۵۰	٪۴۳
سنگاپور	٪۱۰	٪۱۱	٪۹
آفریقای جنوبی	٪۱۹	٪۱۶	٪۱۷
کره جنوبی	٪۱۴	٪۱۴	٪۱۶
اسپانیا	٪۱۱	٪۱۶	٪۱۹
سوئیس	۵	٪۲	٪۵
تایوان	٪۱۷	٪۱۴	٪۱۲
انگلستان	٪۵	٪۴	٪۷
آفریقا	٪۱۲	٪۸	٪۱۱

جدول شماره ۱۵: ارزیابی اقدامات دولتها در مبارزه با فساد

اقدامات دولت در این کشور در مبارزه با فساد را چطور ارزیابی می‌کنید؟							
کشور	خیلی ضعیف	ضعیف	بی‌اثر	مؤثر	خیلی مؤثر	نمی‌دانیم	پاسخ‌دهندگان
نمونه کل	٪۳۴	٪۳۲	٪۱۱	٪۱۶	٪۵	٪۱	۲۷۴۲
آرژانتین	٪۵۱	٪۳۸	٪۷	٪۳	٪۰	٪۱	۱۰۹
برزیل	٪۵۱	٪۲۲	٪۳	٪۲۱	٪۳	٪۰	۱۰۰
شیلی	٪۴۱	٪۳۹	٪۱۳	٪۵	٪۲	٪۰	۱۰۰
چک	٪۴۸	٪۳۹	٪۱۰	٪۱	٪۱	٪۱	۱۰۰
مصر	٪۲۹	٪۳۲	٪۱۳	٪۵	٪۷	٪۳	۱۰۳
فرانسه	٪۱۱	٪۴۳	٪۰	٪۴۱	٪۴	٪۱	۱۰۰
آلمان	٪۱۴	٪۵۸	٪۲	٪۲۲	٪۲	٪۲	۱۰۰
غنا	٪۲۷	٪۳۱	٪۹	٪۲۷	٪۴	٪۳	۱۰۴
مجارستان	٪۴۱	٪۲۹	٪۱۶	٪۹	٪۲	٪۳	۱۰۴
هند	٪۴۲	٪۳۰	٪۲۰	٪۹	٪۰	٪۰	۱۱۷
اندونزی	٪۱۳	٪۲۷	٪۱۵	٪۴۱	٪۴	٪۰	۱۰۰
ژاپن	٪۱۹	٪۴۳	٪۲۲	٪۱۵	٪۱	٪۰	۱۰۰
مالزی	٪۲۷	٪۴۶	٪۹	٪۱۲	٪۶	٪۰	۱۰۰
مکزیک	٪۵۰	٪۳۰	٪۳	٪۱۵	٪۱	٪۰	۱۵۱
مراکش	٪۲۷	٪۴۰	٪۳	٪۲۷	٪۳	٪۰	۱۰۰
نیجریه	٪۳۲	٪۳۶	٪۶	٪۱۷	٪۷	٪۱	۱۰۸
پاکستان	٪۷۲	٪۱۸	٪۴	٪۶	٪۰	٪۰	۱۰۰
فیلیپین	٪۶۰	٪۳۲	٪۱	٪۷	٪۰	٪۰	۱۰۰
لهستان	٪۲۰	٪۳۴	٪۲۸	٪۱۳	٪۰	٪۵	۱۰۹
روسیه	٪۲۹	٪۳۲	٪۲۸	٪۷	٪۴	٪۱	۱۰۱
سنگال	٪۶۰	٪۲۴	٪۸	٪۷	٪۱	٪۱	۱۰۶
سنگاپور	٪۰	٪۱	٪۱	٪۲۶	٪۷۲	٪۰	۱۰۰
آفریقای جنوبی	٪۵۶	٪۱۷	٪۱۰	٪۱۴	٪۲	٪۱	۱۰۱
کره جنوبی	٪۱۴	٪۵۵	٪۱۹	٪۱۰	٪۲	٪۰	۱۰۰
انگلستان	٪۲۱	٪۳۷	٪۷	٪۲۷	٪۵	٪۳	۱۰۰
آمریکا	٪۲۵	٪۲۶	٪۱۶	٪۲۲	٪۶	٪۶	۱۲۹

جدول شماره ۱۶: ارزیابی میزان فساد در نهادهای کشورهای مختلف

فکر می‌کنید نهادهای ذیل تا چه اندازه تحت تاثیر فساد هستند؟															
گمرکات	سازمان مالیاتی	امکانات رفاهی	خدمات پروانه و	پلیس	خدمات بهداشتی	دستگاه قضایی	نظام آموزشی	نهادهای مذهبی	NGOها/سازمانها	ارزش	رسانه‌ها	تجارت/بخش	پارلمان/ نهاد	احزاب سیاسی	نهادهای سازمانها
۳/۱	۲/۸	۲/۶	۳/۴	۳/۵	۲/۹	۳/۱	۲/۴	۲/۴	۲/۵	۲/۵	۳/۰	۲/۹	۳/۴	۳/۸	نمونه کل
۳/۶	۲/۶	۲/۶	۳/۳	۲/۹	۲/۷	۳/۷	۱/۸	۱/۸	۱/۸	۲/۵	۳/۲	۲/۷	۳/۹	۴/۱	آرژانتین
۳/۲	۳/۴	۳/۲	۳/۴	۳/۸	۳/۴	۳/۳	۲/۹	۲/۹	۳/۱	۲/۷	۲/۸	۲/۹	۳/۶	۴/۲	برزیل
۲/۷	۲/۴	۲/۶	۲/۷	۲/۷	۲/۸	۳/۵	۲/۴	۲/۴	۲/۷	۲/۲	۲/۸	۲/۹	۳/۷	۴/۱	شیلی
۲/۸	۲/۶	۲/۵	۳/۷	۳/۹	۳/۴	۳/۵	۲/۵	۲/۵	۲/۷	۳/۶	۳/۲	۳/۱	۳/۹	۴/۳	چک
۳/۱	۲/۹	۲/۴	۳/۶	۳/۳	۳/۲	۲/۰	۱/۵	۱/۵	۲/۳	۱/۶	۳/۰	۲/۹	۳/۱	۲/۵	مصر
۱/۸	۱/۸	۱/۸	۲/۲	۲/۳	۲/۳	۲/۵	۱/۹	۱/۹	۲/۱	۱/۸	۳/۰	۲/۸	۲/۷	۳/۴	فرانسه
۲/۰	۱/۹	۲/۶	۲/۸	۲/۱	۲/۸	۲/۱	۲/۵	۲/۵	۲/۸	۲/۲	۳/۰	۳/۰	۲/۸	۳/۴	آلمان
۴/۱	۳/۷	۳/۴	۴/۱	۴/۶	۳/۲	۳/۷	۲/۳	۲/۳	۲/۹	۲/۲	۳/۹	۳/۲	۳/۴	۴/۰	غنا
۲/۴	۲/۴	۲/۱	۳/۴	۳/۲	۳/۶	۲/۷	۲/۲	۲/۲	۲/۸	۲/۴	۳/۵	۳/۴	۳/۵	۴/۰	مجارستان
۳/۳	۳/۱	۳/۰	۳/۷	۴/۲	۲/۹	۲/۹	۲/۹	۲/۹	۲/۶	۲/۱	۲/۸	۲/۹	۳/۸	۴/۱	هند
۳/۹	۳/۵	۲/۹	۳/۷	۳/۹	۲/۶	۴/۸	۲/۱	۲/۱	۲/۵	۲/۹	۲/۴	۲/۹	۴/۱	۳/۹	اندونزی
۲/۰	۲/۰	۲/۷	۲/۴	۲/۶	۲/۹	۱/۷	۳/۱	۳/۱	۲/۲	۲/۴	۲/۶	۲/۹	۲/۹	۳/۳	ژاپن
۳/۳	۲/۲	۲/۲	۳/۶	۴/۰	۲/۳	۳/۲	۱/۸	۱/۸	۲/۰	۲/۶	۲/۷	۳/۰	۳/۳	۳/۸	مالزی
۳/۷	۳/۲	۲/۸	۴/۱	۴/۷	۳/۱	۴/۳	۲/۷	۲/۷	۲/۳	۲/۴	۳/۲	۲/۷	۳/۹	۴/۵	مکزیک
۳/۱	۲/۹	۱/۸	۳/۱	۳/۴	۳/۰	۳/۶	۱/۸	۱/۸	۱/۹	۲/۵	۲/۵	۲/۴	۲/۸	۳/۱	مراکش

۴/۳	۳/۷	۳/۷	۳/۹	۴/۷	۲/۵	۳/۲	۲/۲	۲/۲	۲/۵	۳/۳	۳/۰	۳/۲	۴/۰	۴/۶	نیجریه
۴/۲	۴/۲	۴/۰	۴/۳	۴/۷	۳/۷	۳/۹	۲/۹	۲/۹	۳/۵	۲/۹	۳/۲	۳/۲	۳/۹	۴/۲	پاکستان
۴/۴	۴/۱	۲/۶	۴/۰	۴/۱	۲/۸	۳/۵	۲/۱	۲/۱	۲/۳	۳/۴	۲/۸	۲/۸	۳/۸	۴/۰	فیلیپین
۲/۷	۲/۳	۲/۳	۳/۳	۳/۰	۳/۹	۳/۱	۲/۸	۲/۸	۲/۶	۲/۴	۳/۲	۳/۱	۳/۵	۳/۸	هلند
۳/۶	۳/۲	۲/۶	۴/۰	۴/۰	۳/۷	۳/۹	۲/۳	۲/۳	۳/۰	۳/۳	۳/۲	۳/۴	۳/۴	۳/۷	روسیه
۴/۲	۳/۴	۲/۲	۴/۲	۱/۴	۳/۰	۳/۷	۳/۱	۳/۱	۲/۲	۲/۳	۳/۳	۳/۲	۳/۸	۳/۹	سنگال
۱/۴	۱/۴	۱/۳	۱/۴	۴/۰	۱/۵	۱/۴	۲/۰	۲/۰	۱/۸	۱/۳	۱/۷	۱/۹	۱/۴	۱/۵	سنگاپور
۱/۹	۲/۰	۲/۸	۳/۵	۳/۴	۳/۰	۲/۹	۱/۹	۱/۹	۲/۶	۳/۰	۲/۵	۲/۹	۳/۵	۳/۹	آفریقای جنوبی
۳/۰	۳/۲	۲/۵	۳/۵	۲/۳	۳/۲	۳/۱	۳/۱	۳/۱	۲/۹	۳/۰	۳/۶	۳/۱	۴/۰	۳/۹	کره جنوبی
۲/۲	۲/۳	۲/۵	۲/۵	۳/۰	۱/۸	۲/۱	۲/۳	۲/۳	۲/۵	۱/۹	۲/۸	۲/۵	۲/۸	۳/۲	انگلستان
۲/۸	۳/۲	۲/۸	۳/۱	۳/۰	۲/۸	۳/۱	۲/۸	۲/۸	۲/۶	۲/۵	۳/۳	۲/۱	۳/۶	۳/۸	آمریکا

معرفی کتاب

۱- نعیم آبادی، غلامعلی، رشوه، تهران، مؤسسه فرهنگی - انتشاراتی

توسعه قلم، ۱۳۸۴

این کتاب در یک مقدمه و سه فصل منتشر شده است. در مقدمه کتاب آمده، سلامت و پایداری هر نظامی، با سلامت و بهداشت اداری دستگاه های آن، ارتباط تنگاتنگ دارد. معضلاتی چون رانت خواری، تبعیض، رشوه خواری و گسترش شبکه های ناسالم اداری، آفت هایی است که نظام اداری را فلج می کند. در این میان رشوه، ریشه نظام های اداری را می خشکاند و قانون را از کارایی لازم تهی می کند.

رشوه مال یا شبه مالی است که برای ابطال حق یا احقاق باطل پرداخته و از رهگذر آن خواسته ای غیر قانونی و یا غیر شرعی برآورده می شود. در قرآن و روایات مطالب زیادی درباره رشوه آمده است و به نکوهش این امر ناپسند پرداخته شده است.

فصل اول: رشوه در قرآن، رشوه در سنت، پیامدهای رشوه

رشوه خواری پدیده ای است که بنیاد جوامع متمدن و هسته عدالت را که قانون است هدف می گیرد. رشوه به عبارت ساده تر دور زدن قانون و نادیده گرفتن مواد مصوب و مقبول جامعه و قوانین دولت است. قوام هر جامعه به قانون و عدالت است، رشوه خواری آفتی است که به جان قانون می افتد و قانون را که وسیله ای

برای نظم است به ابزاری تبدیل می‌کند که به نفع قشری خاص بی‌نظمی ایجاد می‌کند. رشوه خواری با ناکارآمد کردن قانون، موجب بروز تبعیض، نابرابری، ناامنی، فاصله طبقاتی، رانت خواری و سوء استفاده‌های دیگر می‌شود.

فصل دوم: عوامل پیدایش و افزایش رشوه، عوامل تقاضا و عوامل عرضه رشوه

الف) عوامل پذیرش تقاضا: سه عامل اصلی و اولیه رشوه خواری عبارتند از: برابر نبودن دخل و خرج کارگزاران، حرص، توقعات بی‌جای همسران و جهل.

۱- مشکلات اقتصادی مهمترین عامل رشوه خواری مدیران و صاحب منصبان. فرهنگ اسلامی در زمینه تأمین مالی فردی که مسئولیتی به او سپرده می‌شود آموزه‌های غنی و بلندی دارد که عمل به آنها امنیت و سلامت اداری را تضمین می‌کند. فقر که در فرهنگ اسلامی هم دوش کفر است، مادر بسیاری از جرائم و ناهنجاری‌ها است. بهترین راه برای از بین بردن رشوه تأمین معقول نیازها و تأمین نیازهای معقول است. فرهنگ اسلامی مشکل رشوه را از دو سو علاج می‌کند. از یک سو به همگان دستور می‌دهد پاک و امین باشند و از سوی دیگر حاکم را موظف به تأمین حوائج کارگزاران می‌کند.

۲- زیاده خواهی و دنیا پرستی

این عامل اختصاص به رشوه ندارد بلکه عامل ناهنجاری‌های بسیاری است. در فرهنگ اسلامی مال دنیا به خودی خود نکوهش نشده بلکه دلبستگی به آن و غفلت از یاد خدا نکوهش شده است. دنیا پرستی و زیاده خواهی از اصلی‌ترین عوامل پیدایش و رشد رشوه و رشوه خواری در جامعه است و از بین بردن آن عزم

تک تک افراد جامعه اسلامی را می‌طلبند تا در تقوی اداری و مالی سخت‌گیر باشند.

۳- توقعات بی‌جای همسران و فرزندان

کارشناسان خانواده و مسائل اجتماعی معتقدند بسیاری از بزه‌ها و ناهنجاری‌های اجتماعی و شغلی ریشه در خانواده دارد. گاهی توقعات همسران و فرزندان، مرد را وادار می‌کند تا خواسته‌هایشان را از طریق غیر قانونی برآورده سازد.

۴- جهل

افراد می‌دانند که به باور خود اصول دین را رعایت می‌کنند اما تحت عناوین شرعی حلالی چون هدیه، رشوه را دریافت می‌کنند و مشکل شرعی فساد را فیصله می‌دهند. این امر ریشه در جهل درباره احکام شرعی و پائین بودن فرهنگ مذهبی دارد.

(ب) عوامل دهش یا عرضه رشوه

۱- شتاب

یکی از عوامل پیدایش رشوه دهندگان، وجود عنصر شتاب کاری است. بسیاری از رشوه دادن‌ها ریشه در شتاب‌زدگی ارباب رجوع دارد. کاری که به طور طبیعی زمان معینی می‌طلبند اگر مراجعه کننده شتاب به خرج دهد و بخواهد با دادن رشوه آن را به یک روز کاهش دهد، هم به کیفیت کار خود لطمه زده و هم قانون و شرع را زیر پا نهاده است. تشریفات دست و پاگیر اداری در برخی ادارات به این معضل دامن می‌زند.

۲- مردم‌گریزی

مردم‌گریزی و در دسترس نبودن مسئولان، عامل دیگری است که زمینه رشوه دادن را فراهم می‌کند یا بدان دامن می‌زند. زمانی که ارباب رجوع نتواند مشکلات خود را مستقیماً با مدیران در میان گذارد، از راههای نامتعارف و غیر رسمی وارد می‌شوند و این امر باعث پیدایش شبکه‌های ناسالم ارتباطی و کار چاق‌کنی می‌شود. مردم‌گریزی مسئولان عامل بسیاری از آسیب‌های اداری همچون رشوه دهی، رشوه‌خواری، نارضایتی ارباب رجوع، رانت خواری و تبعیض است.

۳- حق‌گزار نبودن مسئولان

یکی از آفات مدیریت و کارگزاران دولتی، بی‌توجهی به احقاق حقوق مردم است. شهروندان وقتی که پس از مدتها کار و انتظار نتوانند در ادارات دولتی حق خود را دریافت کنند، متوسل به راههای غیر قانونی می‌شوند. یکی از راههای مبارزه با رشوه، رعایت حقوق مردم و شهروندان است. هر کارمند دولت در هر پستی باید تقوای اداری و وجدان کاری را مد نظر قرار دهد و با عدالت‌گرایی و جلوگیری از تضییع حقوقی که قانون برای مردم مقرر داشته از رشوه جلوگیری کند.

۴- حرص

این مسأله در رشوه‌های کلان بروز بیشتری دارد. بسیاری افرادی که علیرغم وضع مالی مناسب به طمع افزایش ثروت می‌کوشند با دور زدن قانون مدیران و مسئولان را با مبالغ سنگین رشوه بفریبند و از این مسیر امتیازاتی را کسب کنند.

فصل سوم: نویسنده در این فصل برخی از مکانیسم‌های بازدارنده رشوه را به

شرح زیر معرفی می‌نماید:

۱- آگاهی بخشی:

اولین گام در برنامه اصلاحی افرادی که به دلیل جهل و خبط میان هدیه و رشوه گرفتار این معضل می‌شوند، اقدامات فرهنگی و آگاهی بخشی است. باید این افراد را با مسائل شرعی آگاه ساخت. در این زمینه حرکت فرهنگی و روشن ساختن اذهان مردم مؤثر است.

۲- امر به معروف و نهی از منکر

این اقدام که باید در چارچوب تعالیم اسلامی صورت گیرد، نقش مهمی در زمینه آگاهی بخشی به شهروندان دارد بدین وسیله می‌توان افراد را با وظایف خود آگاه کرد و آنان را به درستی و راست کاری دعوت کرد.

۳- تأمین رفاه قضات و کارکنان دستگاه قضائی

منصب قضات از حساس‌ترین و کلیدی‌ترین مناصب اداری جامعه است و سلامت و درستی قضات، سلامت سایر بخش‌های بدنه اداری را تضمین می‌کند و هرگونه لغزشی در آن به سایر اجزای حکومت سرایت می‌کند.

۴- اجرای عدالت

اجرای عدالت هر چند به گمان ما در یک یا دو جا به زیان ما تمام می‌شود ولی هزاران جای دیگر به سود ما خواهد بود. آن که ستم کند مورد ستم واقع خواهد شد و اگر رشوه خواری سنت شود، خود شخص ستمکار بیشتر از آنچه ستم می‌کند، ستم خواهد دید. اجرای عدالت هم از جرائم مالی پیشگیری می‌کند و هم درمان قطعی بیماری‌های اقتصادی است.

۵- بهسازی اوضاع اقتصادی

یکی از مهم‌ترین راههای مبارزه با رشوه، ساماندهی اوضاع اقتصادی جامعه است این امر یکی از ساز و کارهای کارآمد برای مبارزه با بسیاری از ناهنجاری‌های اقتصادی چون دزدی، ربا خواری، اختلاس و تقلب است. جامعه‌ای که رفاه نسبی دارد جرائم اقتصادی کمتری خواهد داشت و در مقابل جامعه‌ای که دچار نابسامانی‌های اقتصادی چون تورم و فاصله طبقاتی است فضای مناسب‌تری برای پیدایش و رشد جرائمی مانند رشوه است.

۶- نظارت بر ادارات و مأموران دولتی

وجود نظارت دقیق، در سالم سازی فضای اداری بسیار مؤثر است و می‌تواند از ضایع شدن حق مردم و پیدایش سوء استفاده کنندگان جلوگیری کند. باید گوش رشوه خواران و رشوه دهندگان را پیچاند و ثروت‌های نامشروع را از آنان ستاند و در صورت لزوم آنان را به جامعه معرفی کرد. معرفی متخلفان می‌تواند عامل بازدارنده‌ای باشد که بسیاری از رشوه‌خواران را متنبه سازد.

۷- بالا بردن فرهنگ خانواده‌ها

یکی از مهم‌ترین اموری که در برنامه‌ریزی برای مبارزه با رشوه و پیشگیری از آن باید مد نظر قرار گیرد. بالا بردن فرهنگ خانواده‌ها و آگاه ساختن آنان از عواقب مصرف گرایی است. در این کتاب یکی از ریشه‌های رشوه‌خواری نوع فرهنگ خانواده‌ها و توقعات بی‌جای همسران عنوان گردیده است که با انجام کارهای فرهنگی در سطح خانواده و جامعه می‌توان این موانع را از بین برد. در مجموع این کتاب با بهره‌گیری از معارف و فرهنگ اسلامی توانسته است مباحث مربوط به عوامل و روش‌های مبارزه با رشوه را توضیح دهد.

2- Wrage, Alexandra , *Bribery and Extortion: Undermining Business, Governments, and Security: Praeger Security International General Interest-Cloth (September 30, 2007)*

رشوه و اخاذی: تجارت زیر زمینی، حکومت ها و امنیت

الکساندرا ریچ نویسنده کتاب معروف « وکیل بین المللی » است. وی کتاب فوق الذکر رشوه و اخاذی را درباره مقامات رسمی، کارکنان سازمان های غیردولتی، نویسندگان، مقامات حکومتی و روزنامه نگاران تحلیل کرده است. وی همچنین تاثیرات رشوه را تشریح کرده و از مواردی که به او گفته شده یا در مطبوعات ذکر گردیده، استفاده نموده است و به صورت تخصصی در این کتاب بر موضوعات رشوه در بخش عمومی (دولت) و مصادیق بین المللی، متمرکز شده است. وی به خوبی تاثیر رشوه های کوچک، هدیه ها و رشوه های کلان را بر حکومت ها بررسی کرده و موارد مشهور بین المللی در این خصوص را تشریح کرده است. در مجموع این کتاب شرح موثر و کاملی از تاثیر مخرب رشوه بر اعتماد عمومی، حکومت قانون و جامعه را ارائه می نماید. دیدگاه های عنوان شده در این خصوص به ما کمک می کند، چگونه مبارزه بی پایان علیه رشوه را ادامه دهیم.

کتاب رشوه و اخاذی کتاب مهم و برجسته ای در زمینه مبارزه با رشوه به شمار می آید. گرچه نمونه ها و گزارش های رشوه تقریباً هر روزه در روزنامه ها قابل مشاهده است اما تحلیل نظام مند اشکال رشوه، علل و هزینه های آن را به سختی می توان پیدا کرد. کتاب الکساندرا ریچ سعی کرده این شکاف را پر کرده و یک کالبد شکافی اندام وار از آسیب شناسی اجتماعی ارائه می نماید.

نویسنده با استفاده از مثال های برجسته در آمریکا و در سطح بین المللی، نشان می دهد که فساد تنها یک مشکل اقتصادی نیست بلکه مجموعه های اجتماعی، نهاد های قانونی، دولت ها و حتی فرهنگ ها به نوعی با آن درگیر هستند.

نویسنده با استفاده از مثال های بین المللی نشان می دهد که چگونه این موارد بر امنیت، مردم سالاری و کمک رسانی در سراسر جهان تاثیر می گذارند. وی رشوه و اخاذی را هم در سطوح بالای دولتی و هم در سطوح پائین بررسی می کند و مثال هایی آورده است که به کمک آنها می توان مشکلات و روشهای مبارزه با رشوه را تشریح کرد. این کتاب با ذکر پیشنهادات عملی، ارزیابی تلاش های جاری در مبارزه با رشوه و تاکید بر ضرورت احیاء شفافیت در تعاملات روزمره به پایان می رسد.

مطالعه این کتاب شناختی عمیق از تهدیدات حاصل از فساد در بخش های مختلف جامعه را در پی خواهد داشت.

« پیمایش شاخص پرداخت رشوه » اولین بار در سال ۱۹۹۹ منتشر شد و گزارشهای بعدی آن به ترتیب در سالهای ۲۰۰۲، ۲۰۰۶ و ۲۰۰۸ منتشر شده است. گزارش اخیر، که ترجمه آن در بولتن حاضر ارائه شده به پیمایش درباره وضعیت دریافت و پرداخت رشوه در کشورهای مختلف جهان اختصاص دارد که بر اساس نظرسنجی از مدیران شرکتهای بزرگ و بین‌المللی انجام شده است. این گزارش به ارائه نمودارها و جداولی از وضعیت پرداخت رشوه در بخشهای مختلف کشورهای مزبور پرداخته و جایگاه آنها را در رتبه‌بندی مشخص نموده است.

آدرس: تهران- خیابان طالقانی- تقاطع خیابان شهید سپهبد قرنی- سازمان بازرسی کل

کشور- طبقه دوم- مرکز پژوهش و برنامه‌ریزی

تلفن: ۸۱۳۵۲۱۳۰ - ۸۱۳۵۲۰۳۲ - ۸۸۳۲۹۴۹۸ E- Mail: Researchcenter@136.ir

www.gio.ir